

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 fttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Havi emlékeztető: Mártius. — Vetésrendszér és mezei rendőrség. — Egy évi működésünk rövid vázlata. Szentgyörgyi Lajos. — Egyleti mozgalmak; val. ül. febr. 11. — Egyveleg: Új könyv. — Monostori vizsgák. — A monostori vetőmagvizsgáló állomás. — Kőbányai sertés hizláló részvénytársaság. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

Mártius.

Ház és udvar. Eddig rendbe nem hozott gazdasági eszközök: eke, borona, fogas, henger, magtakaró, porhanyító — kijavítandók.

A gazdasági személyzet lizttel ellátandó, nehogy a sürgős tavaszi munkaidőben malombajárással dologidőt mulasszanak.

Vetőmagot rostáltatunk, vagy ha nincs: sietve beszerezjük.

Mindazon ügyeket kiegyenlítjük és elintézzük, melyek a gazdaság vezetőjét a bekövetkezendő tavaszi munkától elvonhatnák.

Szántóföld. Hóolvadás után, mihelyt a föld fagyja fölengedt és a talaj elérte a kellő szárazsági fokot, szántáshoz, vetéshez fogunk. Legelső sorban az őszi ugarok vettettek be. Általános szokás az őszi ugarra vetett magot egyszerűen befogasolni, mindenestre czélszerűbb hatvasu (Benkő-féle) magtakaróval a fogas munkáját helyettesíteni.

Vethetünk tavaszbuzá, tavaszrozot, árpát, zabot, tavaszrepczét, mustárt, borsót, disznóbabot, burgundi répát, festő rezedát és festő csüillengét; takarmánynak pedig zabos búkkönyt. Luczernamagot árpával, zabbal, mint védnövénynyel kell vetni, de egy negyeddal ritkábban.

Az őszi vetések nagy figyelemben részesülnek; laza állományu homokos vagy felette trágyás talajok, továbbá szelnek fekvő oldalos helyek meghengereztetnek, ezzel a fagy által felszivott és a talajban lazán álló növénygyökerek a földbe visszanyomatnak és a kiszáradástól megóvatnak.

Kötött, eső és hó által összenyomott, megkérgeződett talajokban az őszi vetés megfogasoltatik, ne sajnáljuk a fogással kitépett néhány buzaszálat, ez a fogasolás után bekövetkezendő bokrosodás és bujább fejlődés által tiszrresen térül meg. Minél

sajnáltraméltóbb külszint mutat tavaszkor megfogasolt őszi vetésünk, annál inkább sikerült miveletünk.

Rét és kaszáló. Nedves időben minden legeltetés szigoruan tiltatik. Árkok kijavítandók vagy újra ásandók, hogy az utról senki be ne térhessen. Vakondtúrások és a hangyatelepek elhányatnak. Ha időnk engedi és a rétnak, kaszálónak vízenyőssége nem nagy, akkor fogasoltassuk meg hosszába, keresztbe.

A mesterséges, valamint a természetes-kaszálókon mutatkozó foltos és hiányos helyek fűmagvakkal vagy szénamurvával hintetnek be.

Allattenyésztés. Legnagyobb gond a nehéz munkát végző jármos ökrök rendes élelmezésére fordítatik.

Az igás lovak boronálásra, fogasolásra használtatnak, mert gyorsabban lépnek, tehát a borona fogához nagyobb erővel ütökzik a rög és így jobban omlik és takar,

A ménes és gulyabeli marha már kezdi unni a szalmát és töreket, tehát a melegebb napok beálltával a széna-adag szaporítottatik.

Az apaállatok abrakjának egy harmadát árpadarával helyettesíthetjük

Kanczák fedeztetése megkezdendő.

Hizott ökrök eladásra kerülnek.

Bivalok is jobb élelmezésben részesüljenek, nehogy elgyengüljenek. Az elgyengült bival ritkán és nehezen kap labra.

A juhász éjjel-nappal az ellős anyajuhok között tartózkodik, nehogy a bányonokon kárt valljunk.

A gazdaasszonyok a szárnyasállatok körül foglalatoskodnak, azok helyes és elegendő élelmezésére ügyelnek, mert csak így tojnak korán és sokat.

Szőlő. A mint az idő engedi, karózni kell, még pedig ügyelettal arra, hogy a tökétől egy arasznyira és ha lehet, mindig a régi lyukba szurassék a karó, nehogy a szőlő gyökerét sértsük és a sorok egyenességét megzavarjuk.

Ha nagyon kedvező idő jár a venyige fölhozását és kikötözését végrehajthatjuk; e részben általános szabály, hogy minél előbb tehetjük, annál jobb. A karikás mivélésnél az ősszel termőnek hagyott két vesszőt — magát — nyakánál a karóhoz kötve, jobb kéz két ujjá közt vigyazva végig ropogatva, akkora karikát kötünk északról délnek, hogy annak átmérője 45 cm-nél nagyobb ne legyen és mindig arra kell igyekezni,

hogy a karikának alsó része, ha lehet, egy arasznyira essék a föld színétől.

Kötözésre legcélszerűbb a nem igen vastag fűvessző. Guyot szerint a vesszőt ilyenkor csak függélyesen kell a karóhoz kötni, még pedig a gyengét rövidebben, az erősebbet pedig hosszabban.

A csapos és tőkés miveletnél a maga módja szerint, egy vagy több szemre, minden fa visszavágatják.

A kikötésre közvetlenül jön a nyitás, mely minden rendszernél — kivétel nélkül — abból áll, hogy a tőke mellől egy arasznyi mélyen a földet elhuzzuk és a tőkét a földszinti szakálygökerektől éles késsel simán tőből megtakarítjuk. Ennek az a haszna, hogy a növényt nem engedjük a föld színéhez közel gyökerezni, rovására a valódi mély gyökereknek, mert ama felületi gyökerek sem a nagy meleggel, sem a hideggel nem daczolhatván, szőlőnköt könnyen baj éri. Aztán minden mélyebb kapálással megsérthetjük. Végre a fedéskor könnyebben hajlítható a fa, ha tövét nem feszítik haszontalan gyökerek.

E hónapban medkezhető az új telepek ültetése is, úgy, miként a szakkönyvekben terjedelmesen tárgyalva van.

Pincze. A pinczében a horókat szorgalmasan töltögetjük és úgy a tele, mint az üres edényeket tisztán tartjuk. Az új borok második lehozását megkezdjük, melyet most már zártan, legcélszerűbben borszivattyúval végezhetünk.

Gyümölcsös. Ha a föld annyira ki van engedve, hogy jégtűcskék benne nincsenek, lehet már fát ültetni. Ha ősszel a gyümölcsfák körül a föld nem volt felásva, azt most kell megtenni. Azon gyümölcsfáknak, melyek rozslajtájú gyümölcsessel vannak beoltva, átoltása jobb fajtákkal most történik. A fatörzseken a fagy által okozott sérteket gondosan eltávolítjuk és a sebeket viasz vagy agyag és marhatrágyakeverékből készült tapasszal bekenjük. Vénebb fákról a száraz galyak lemetzését bevégezzük; a gyengébb növény ágakat visszanyessük rövidebbre, hogy erősebb jövőt hajtssanak. Az ártalmas rovarokat pusztítani kell. A hernyófészkek szedését e hó elejével okvetlenül be kell végezni különben, ha az idő kimelegszik és felélednek, levelek hiányában a virágok- és levélrügyekben nagy károkat okoznak. A gyümölcsösben található száraz galyakat és leveleket kihordatjuk és gondosan elégetjük, így a netán rajtuk és a beteges fákon található rovarlárvák megsemmisíttetnek.

Faiskola. A fiatal csemeték metszése bevégeztetik. Az ősszel alvó szemre szemzett fák szemzése, ha megfogamzottak, a vadfák a nemesített szemzés felett 6—10 cm. magasságban visszametszetnek és a nemesített szem feletti rügyek gondosan eltávolítatnak. Az oltás megkezdetik, sorban cseresznye, meggy, szilva, alma s körtefákon. Ha kell új táblákat rendezünk és ezeket vadfákkal ültetjük be. A téli oltások kiültetendők. A metszés és oltás bevégezése után a föld jó mélyen felkapáltatik vagy felásatik. A gyengébb vadonczok átültetendők. Ribiszke és eper dugványokat, ha még eddig meg nem történt, elültetjük. Birs és Sz.-Iván alma gyöksarjainak kiszedését, ugyszintén azokból bujtások készítését most végeztetjük. A csirázlatolt famagvak elvettetnek.

Konyhakert. A föld ásása, ha az ősszel nem végeztetett be, most folytattatik és bevégeztetik. Borsó, salátafélék, vörshagyma, párhagyma, nem különben a gyökernemű főzelékek, petrezselyem, murek, vörösczékla, továbbá a hónapos retek, tavaszi spenót veleményezhetők. Spárgagyökér ültetésének és spárgamag vetésnek is itt az ideje. Őszi spenót, földi eper, fejes salátáról a téli takarót eltávolítjuk és ha a fagy a földből kiemelte volna, vissza nyomogatjuk őket. Dinnye, ugorka paszuly számára a melegágyak készítését folytatjuk. Káposztafélék, zeller, paprika, paradicsom, hagymapalántoknak új melegágyak készíttetnek. A magnak való és házi használatra eltett gyökernövények a

rothadástól óvandók, a megromlott részeket róluk gondosan eltávolítjuk.

Diszkert. A földmunkákat, ásás, átforgatás és trágyakeverés végeztetjük; a virágágyak beosztása és körülszegélyezése, úgy a szegélyzett ágyak tisztítása megkezdetik. Az utak kijavítottak, kavics és homokkal meghordatnak. Ősszel trágyázott gyepekről a trágya legerebélyeztetik, a rosz és foltos gyepek kijavítottak. A rózsákat kiszedtetjük, visszametszetjük és felkötözzük. Szabadon telet hagyás és gumos növényekről a téli takarót el kell távolítanunk, ezt óvatosan tegyük, nehogy hajtásaik megsérüljenek. Nyári virágok: viola, őszirózsa, szegfű, császárszalka stb. melegágyakban elvetendők. Meleg- és hidegházi növények mag, szétosztás és dugványozás által szaporítottak; ezeket melegágyba kell tennünk. Georginák szaporítás végett melegházakba tételnek. Melegházak nedvesen és melegben tartatnak, a hidegházak ellenben többször szellőztetnek. Estéli órákban jegytáblákat készítettük és kosarakat fonatunk.

Méhészet. Itt az idő, mikor méheink napvilágot láthatnak, azonban vigyázzunk, hogy se el ne sietessük, se nagyon el ne késleltessük a kirepülést. Legyünk figyelemmel arra is, hogy méheink a múlt évben hol nyaraltak és a lehetőségig tegyük őket ugyanazon helyre; így annál könnyebben fogják megtalálni helyüket. Kibocsátáskor méhesünk annyira rendben legyen, hogy ott a kitétel után pocokolgatásra, javításra ne legyen szükség, mert ez mindig zavart okoz. Ha észrevennők, hogy valamely kas királynét vesztett, azt távolítsuk el a többi közül, mert könnyen alkalmat szolgáltat a rablásra. Ha az ilyen kas történetesen elég népes és különben is van elég méze, legcélszerűbb, ha egy néptelen, királynés családot adunk hozzá; így orvosolhatjuk meg legbiztosabban a bajt. Kitétel, illetőleg kibocsátás után, — ha t. i. a mezőn még nem kínálkoznak elegendő táp — a gyengébb, mézetlen családokat időnként étetnünk kell.

Kitételkor beható vizsgálatot tartunk és a penészes, eger-rág a lépet és egyáltalában minden tisztátalanságot eltávolítunk.

Kicsinyre szorított röplyukkal a rablástól, úgy a széltől, illetőleg meghűléstől is védnünk kell a méheket, nehogy a népeség hiányában a fiasítás áthüljön és kárba vesszen. Alkalmatlan mártusi időben méhcsaládaink annyira megfogyhatnak, hogy egész éven át megérik; azért inkább valamivel később, mint korán bocsássuk ki őket.

Kolozsvári régi és tapasztalt méhészek Hugó nap előtt (április 1-je) nem igen viszik szabadba méheiket, azt tartván, hogy „előbb legelőt a méhek és azután legelőre vele.”

Erdészet. F ő h a s z n á l a t. A szálkák tutajozására és a tűzifa leosztására különös gond fordítandó; kihasználása megfelelő munkaerő beszerzése által biztosítandó. Mellékhasználat. Az erdőritkítás megkezdendő, szurokgyűjtés, mészegetés folytatandó és a sorközi használatra szánt területek kijelölendők. Erdővédelem. A múlt havi teendőknél kívül, az árvizek által okozható károkat is figyelem fordítandó, az erdőszéleket pedig az irtások megakadályozhatóságáért gyakran bezárjuk. Erdőmiveltés. Melegebb vidékeken a vetés, ültetés és dugványozás megkezdhető. V a d á s z a t e hónapban a szalonkákra és tadjkakasokra szorítkozik. —

Vetés-rendszer és mezei rendőrség.

(Folytatás.)

Szt.-Péter, mint említők, fizet 10160 forint adót, Keresztényfalva pedig a Rozsnyó és Brassóban fizetett adokai kívül 15612 forintot és pedig:

Földadóban	2877·53	frt.
Házadóban	1028·80	"
Kereseti adóban I. és II. osztály	2455—	"
" " III. és IV. "	4470—	"
Nyilv. számadásra kötelezett társulatok	61·59	"
Tőkekamat adó	2976·37	"
Általános jövedelmi adó	1194·92	"
Fegyveradó	70—	"
Hadmentességi adó	478—	"

Összesen 15612·26 frt.

Szt.-Péteren esik fejenként az adóból 6 frt 8 kr., Keresztényfalván pedig 6 frt 73 kr., csak hogy Szt.-Péteren 1316 hold után az adót idegenek fizetik.

Holdak szerint esik átlag 1 hold után Szt.-Péteren kevés erdő és sok legelő mellett 1 frt 50 kr., Keresztényfalván pedig majdnem semmi legelő és igen kevés rét és több erdő mellett 3 frt 48 kr. Itt nyilván látszik a hatása az ipariának, a lóhertermesztésnek és trágyatermelésnek, a mit itt még a gazdasági iparüzletek is emelnek.

Keresztényfalva bevesz tejből naponta mintegy 240 frtot, s így egy évben 87600 frtot, vagyis a lakók fejenként 37 frt 85 krt, s így egy 4 tagból álló családnak a tejből 151 frt 40 kr. bevétel van a földművelésen kívül.

Az A.) alatti mellékletben több község gazdasági viszonyai fölűntetvük, a mikből világosan látható, hogy a legnagyobb marhalétszám nem függ mindig az ugar nagyságától, de a holdankinti legmagasabb adó azon községre esik, a melynek semmi ugarja sincsen s a legnagyobb takarmánytermesztést űzi; ugyanezen községben az 1000 holdra eső marhalétszám is a legmagasabb.

Ugyancsak Keresztényfalvának van már községi vetés-szabályzata is, de ezt más községek azért nem alkalmazhatják egészen, mert másutt hiányzik ama rendkívüli nagy trágyatermelés, a mi Keresztényfalván jelen van, mert ugyanis az itteni szeszgyárban 1000 drb ökör áll folyton hizóban, (de ezen ökör számot a község állatlétszámának kimutatásába nem vettem föl.)

A megyében folyó mostani — habár nem is mindenütt egyformán űzött — két és három nyomásos gazdálkodás uralma alatt azonban nem fejlődhetik ki egy jobb földművelés, sezzel együtt az ipar sem juthat kellő virágzásra, mert a nép vásárlási képessége szükségleteihez képest nem gyarapodik helyes arányban.

Azon adók, melyek a jövedelem után fizettetnek, még emelhetők lennének, de kétszeresen nebezedenek azok a népre, mert a mostani viszonyok között a jövedelmet fokozni nem lehet, s mégis a kereseti adók azok, a melyek sokkal többet hoznak be, mint a földadó. A mezei gazdaság emelése pedig éppen magasabb jövedelemre s új adó-forrásokra vezet.

Az államnak is érdekében fekszik, hogy az olyan állapotok, a melyeknek itt Apáca, Krizba stb. községekben léteznek, elmellőztessenek vagy javítottassanak.

Apáca községben pl. a határnak több, mint fele része ugarban fekszik; a holdankenti adó a legkisebb a megyében, s mégis egy lélekre 3 frt 4 kruyi adó esik; hasonló a helyzet Ujfaluban is.

Apáca községben két nyomásos gazdálkodást űznek. 1907 hold ugaron 3316 hold szántóföldből, az 1520 drb közép-marha csak nyomoruságos eleséget talál; 1 közép-marhára egy napra csak 2·23 kilo takarmány esik. Krizbán csak 0·83 kilo és Ujfaluban csak 0·91 kilo. Mily értéket képviselhet ily tartás mellett az így tengődő hitvány marha, s a nyomorult csontváza a lovaknak!

Az ilyen sajnos állapotok, a minők a két és három nyomásos gazdálkodással együtt járnak, a nemzetgazdaságtan tanai szerint a magas kormány által szüntetőndők meg.

A község népére természetesen igen kényelmes a szántóföldnek csupán felét művelni meg, s az állatokról való gondoskodást a természetre bízni; azonban hová vezetnek az ily állapotok? Nem törődve az ily állapotok látható jeleivel, tovább is meghagyják azokat, s éppen azok, a kik ily gazdálkodást folytatnak, nem is boldogulnak, nem haladhatnak előre; de igen sajnos, ezek mellett azok sem juthatnak nagyobb jólétre, a kik a jelenlegi gazdálkodási állapotok hátrányát belátják, de nem áll módjukban azokon változtatni.

Az állatok szorgalmas gondozásáról itt szó sem lehet, hasonlóképen nem az azokkal való gondos bánásmódról; nincsen nyoma a tenyésztés-anyag megválasztásának; a silány legelőkön csakis elsoványodott marhákat lehet bolyongani látni, a melyek gondos kezelésben soha sem részesültek.

A míg a nyugot műveltebb országaiban egy borjú legalább 60 kilot nyom, addig itt legfőleg 45 kilós az; éppen ilyen a viszony a teheneknél és az ökrökönél is. A marhák ezen nyomoruságos állapota visszahat még a bőrparra is, hol is az ily marhák gyenge összetartó erő nélküli bőre nem értékesíthető kellőleg. Ha általában takarmány termeltetnék, s az árpával lóher vettetnék, a mi egész Erdélyben gyakorolható, s így az ugar felére leszorítható vagy egészen is elhagyható lenne, nem csak jobb szarvasmarha lenne előállítható, hanem a tejgazdaság termékei is megtalálnák jobb értékesüléseket.

A már 1880. évben előterjesztett szabályzatnak 3. §-ában fölemlített azon alapelv, hogy mindenki a saját tulajdonát képező fölött szabadon használhatja.

Ezen szabályzat ellen akkoriban föllebbeztek s az a felsőbb jóváhagyást nem is nyerte meg. S valószínű, hogy ezen szabályzat újabb előterjesztése esetén hasonló sorsban részesülne. Egy olyan szabályzatot pedig, mely egy jobb gazdálkodást nem tenne lehetővé, a megyei közgyűlés többsége nem fogadna el, mert a jelenlegi gazdasági állapotok határozottan reformot kívánnak — s így egy okszerű mezőrendőrségi szabályzat soha se jöhetne létre, hanem a mostani teljesen szabály nélküli állapot maradna meg továbbra is.

A morvaországi mezei rendőri törvény, — mely különben az összes cs. kir. tartományokban érvényben van — nem tartalmaz semmi oly határozatot, mi a szabad-földhasználatot gátolná, nincs is tehát ott megállapítva egyszerre végzendő aratás stb. stb. de igen is védelem van nyújtva a szántóföldeknök s terményeiknek a legelő marha ellen s így lett ott lehetővé az annyira kiterjedt cukorrépa termesztés s a hasonlóképen kiterjedt gyümölcsfa ültetés (körülbelül 19.000 h. szántóföldön és

1000 h. legelőn is), a mik sajnós, a mi mezei gazdálkodásunk rendje mellett teljesen lehetetlenség.

A tagosítások Morvaországban egyébként éppen nem nagyon gyakran fogantatottak; a földeknek ugyanazon szétosztottságát találjuk, mint nálunk s a parcellák száma és nagysága szintén nem különböznek lényegesen a miéinktől.

Az alkotandó mezőrendőrségi szabályzatot tehát oly alapelvekre kell fektetni, mely felsőbb helyen megállapítván, az ellen a további felebbezések lehetlenné váljanak.

Azonban a m. kir. belügyminiszteriumnak 1877. évi 11817. sz. a. kelt rendelete azt határozta: „hogy annak eldöntése, hogy a létező gazdasági rendszer egy vagy más irányban megváltoztattassék, megtartassék vagy felhagyassék, első rendben az illető földbirtokosoktól függ és pedig azoknak az illető határon a birtok arányában mutatkozó többségétől.

Sajnos azonban, hogy a birtok arányában való majoritás nem az intelligenciából telik ki, hanem a legtöbb községben a többséget azon birtokosok képezik, kiknek birtokuk 5 holdat vagy ennél kevesebbet, vagy ennél többet egész 10 holdig teszen. Ezek ellene szavaznak minden változtatásnak, de a Keresztény falváról vett példa tanítja, hogy ezek a kisbirtokosok is itt a jobb mezei rendszer mellett — sokkal nagyobb jólétnek örvendenek, mint a többi községek kisbirtokosai.

Az imént hivatolt min. rendeletnek egyáltalán nem volt hasznos eredménye, mert — a mint az korábban a tagosításoknál történni szokott — itt sem lehetett a többséget az okszerű változtatásoknak megnyerni. Ugyancsak eme rendelet sok körben méltó elkeseredést is keltett, mert egyenesen a haladás ellen látszik irányulni.

Ezenkívül az illető rendelet nem határozza meg azt, mily módon számítandó ki a többség s ki végezze e munkát; s e miatt már azon állítás ellen is, hogy a majoritás megvan a föllebbezhetni lehet.

Itt tehát a tagosításoknál követett eljárásnak kellene irányadónak lennie.

„Az 1880. évi XLV-ik tozikk 6. §. kimondja, hogy a tagosítás elrendelendő, ha a tagosítást kívánók Birtoka a tagosítandó község területének egy negyedrészt képezi. Ezen egy negyed rész területi kiszámítása tekintetében az adókataszteri adatok irányadók. Az állami törvényhatósági és községi vagyion, a közalapítványi javak, közintézetek és társulatok, valamint a gyámsági és gondnokság alatt levők birtoka az általános tagosítást kívánók birtokához számítandók.

Hogy azonban a tagosításhoz, vagy egy jobb gazdálkodáshoz eljutni lehessen, oly községekben, a hol egy nagyobb birtok nincsen, vagy a hol a tagosítás (a költségek közös hordozásáról) a birtokosok szegénysége miatt ki nem vihető, egy oly átmeneti kor, vagy állapot lenne alkotandó, a mely a gazdasági haladást lehetővé tenné.

S ha már a birtok egy negyedrésze a tagosítást kívánhatja, éppen oly okszerű és következetes az is, hogy ugyanazon egy negyed rész a fennálló gazdasági rendszer megváltoztatását követelhesse, annál is inkább, mert az értelmiséget azok ellenében, a kik a régi állapothoz indulatiából és meggrózzott elő-

ítéletekből konokul ragaszkodnak nemcsak védeni, de pártolni, gyámolítani is kell.

Midőn tehát a föntebbiben meg van adva a megoldás módja, hogy egy jobb vetésrendszer léptethető legyen életbe, ezáltal azon birtokosokon is segítve lesz, a kik oly községekben élnek, a hol nincsen arra kilátás, hogy ott egyhamar tagosítsanak, mint pl. az előhaladott Keresztényfalva községben.

Azok; a kik egy okszerűbb vetésrendszer előnyeit belátják, ez idő szerint annak kivívásához a többséget meg nem nyerhetik. De így volt ez a tagosítással is, a míg ahhoz a korábbi törvény által előirt egyharmadrésze a birtoknak kívántott meg előfeltételül; a törvény leszállott tehát a birtok egy negyed részére. S ha már most a törvény megtette a megkönynyítőt intézkedést a gazdasági életbe oly mélyen bevágó tagosítás érdekében, a mi különben nagyban s egészben véve még csak a későbbi jövőben fog mindenütt kivitelre jutni, mennyivel szükségesebb a jelen számára oly intézkedéseket tenni, melyek a jobb gazdálkodást lehetővé teszik.

Tagadhatatlan, hogy olyan téren, mely agrarius viszonyai tekintetében jelenleg az átmeneti korban áll, és a hol évszázadokon keresztül egy közös három- és két nyomású gazdaság folytattatott, igen nehéz a viszonyoknak új és jobb alakulásához eljutni, de éppen ezen okból szükséges, hogy egy okszerű átmenetel a régiből az újra megalkottassék.

Ezeken kívül a körülmények és viszonyoknak egész sora kívánja, hogy a birtokrendezés nélküli községekben egy bizonyos vetésrendszer hozassék be, ha mindjárt az ugarnak és a legeltetési kényszernek egészben vagy részben való eltörlésével is.

Egy ily közös vetésrendszer is természetesen vagy nagyobb mértékű birtokosokhoz, vagy előbb-utóbb tagosításhoz vezet, mert az aratás, szántás, takarmány hordás stb. stb. stb. a szétszórt birtokon igen sok bajjal és idővesztéssel jár.

Ily módon az ily községi vetésrendszer ismét kényszer gyanánt tűnik fel, de mégis előre kell helyeznünk azt a minden szabálynélküli sokszor éppen kulturelles szabad földhasználatnak, annyival inkább, mert az okszerű vetésrendszer keretében mégis mindenki szabadon mozoghat, a mennyiben csak azt határozzák meg, hogy hová vessenek tavaszt, hová őszt s melyik dűlőt hagyják takarmány termesztés alá vagy legelőnek.

(Folyt. köv.)

Egy évi működésünk rövid vázlatja.

Az erd. gazd. egyesület Kolozsvárt székeltő gyümölcsészeti-kertészeti szakosztálya az 1883-dik évben is igyekezett mindent elkövetni arra nézve, hogy különösen Erdély gyümölcsészeti ügyeit f-jise és tökéletesitse. Megtartotta ez évben is üléseit minden szerdán délután, és pedig összesen 51 rendes ülést s egy rendkívülit. Ezek közül — hogy a külső dolgokat is kellő evidenciában tarthassa — hatot az egyleti köztelken és nagy-utcai szőlőkertben, — a többit pedig belmonostor-utca 8. számú gazd. egyleti szokott helyiségében.

Egyetlen köztelki összejövetelt kivéve — mely

alkalommal Nagy Dániel veterán szakársunk elnököt, — mindannyiban id. Bodor Pál szeretve tisztelt elnökünk vezette az ügyek menetét, — a jegyzői tisztet pedig ez évben is Szentgyörgyi Lajos teljesítette, a ki egyetlen gyűlésből sem hiányzott.

Az ülések látogatásában a szakosztály tagjai hozzájuk méltó érdeklődést tanúsítottak. Nem történt, hogy tagok hiányában valamely ülést el kellett volna napolnunk, s nem, hogy legalább 4—5-ön ne lettünk volna jelen; volt azonban a speciálisabb ülések közül nem egy olyan is, melyben 10—14-en, sőt még többen is részt vettünk egyszerre.

Éppen ez okból nem mellőzhetjük az érdemes névsor közvételét, hisz ha egyéb fizetést nem adhatunk, meleg buzgalommal teljesített munkálkodásukért, legalább ebben nyerjük meg jól megérdemelt jutalmukat. Főképp pedig azért tartjuk szükségesnek föltüntetni e szép koszorút, hogy mások is látván, hasonló testületcsékké alakuljanak s lendítsenek valamicskével többet pomologikus ügyünkön.

Első helyen kell említenünk mindenestre, mint legszorgalmasabb társainkat: Szenkowich Márton, Gamauf Vilmos, Zonda László (egyl. kertész), Molnár Sándor, dr. Berde Áron alelnök, dr. Gocs Jenő, Szász Lajos, Bodor Antal, Sipos Gábor, Ritter Gusztáv, Nagy Dániel, továbbá Tóth Tamás, dr. Réthy Mór, dr. Márton Lajos, Szabó Sámuel, id. Hutter Sámuel, Kovács János és Nagy Lajos tanárokat. Ritkábban, vagy éppen nem vettek részt: Sárdi Lőrincz, Béli Gergely, Szentgyörgyi József †, Hatházi Ferencz, Veress Ferencz, Voith Gergely, s még pár ügytársunk távollakásuk vagy nagy elfoglaltságuk miatt.

E rendes tagokon kívül még megfordultak üléseinkben Berde Mózsá, dr. Klatrobecz Gyula, Kovács Lajos néptanító, dr. Szaniszló Albert, Fekete Pál és Dezső Miklós orsz. szőlőszeti és borászati vándortanár és Weingärtner Andor egyl. titkár-segéd urak.

A szakosztályi tagokon kívül izlelési s illetve meghatározási czélból beküldött anyaggal járultak: gr. Haller Ferencz, gr. Haller Louise — Imecs Jenőné, Paget János, br. Bánffy Ernő, br. Bánffy Ádám, br. Bornemisza Tivadar, özv. Csapó Sándorné és özv. Donogányné öngyűléseik; Incze József Ördögkútról, Jónás Bálint lelkes és Kovács Lajos néptanító Borsárol, Fekete Pál tanár Szökéfalváról, Kispál Gábor, Herszényi Bálint, Somkerek (Stengel) Gusztáv, Berde István; id. Bodor Pál utján Bereczki Máté, továbbá helyben Horváth Gergely nyug. kapitány, Reményik testvérek, Csikmindszenti Tamási János, ifj. Pataki Sándor és Erdélyi György ügytársaink.

Izleltetett az év folytán 325 alma, 201 körte, 39 szőlő, 31 szilva, 17 kajszin, 19 cseresznye, 9 meggy, 18 őszibarack, 5 féle eper s néhányféle egres, veresszőlő (ribizli), málna s egy pár must és fajbor; összesen 663 féle gyümölcs (talv 640 féle.)

Üléseinkről s illetve viselt dolgainkról részletes és hű képet mutat szakosztályi jegyzőkönyvünk, melynek rövid kivonata I—VIII. pont alatt e lapok múlt évi folyama 89, 179, 213, 261, 319, 423, 431. és 438. lapjain kezdődőleg közölve is lett. Éppen azért még összevontabban vagyunk bátrak, a szerkesztő

ur szives engedelmevel, habár itt-ott ismételt is, elmondani egy s más ügyünk s illetve ügyfeleink érdekében.

Örvendetes mozzanatképp kell fölemlítenünk, hogy szakosztályunk ez évben is négy kiváló gyümölcsészeti értekezéssel bíró taggal szaporodott Molnár Sándor, Sipos Gábor, Bodor Antal és Hatházy Ferencz ügyfeleink személyében. De a midőn ezt kedves kötelességünkön folyólag tesszük, mely fájdalommal adunk kifejezést azon csaknem kipótolhatlan veszteségünk fölötti keservünknek, mely ápril havában Szentgyörgyi József törzstársunk elhunytával érte szakosztályunkat. Nem egyszer mondá ő hogy „még a templomba is gyümölcsfát ültetne, ha tőle függne s a körülmények engednék;“ s mégis meg kellett válnia földtől és növényektől, melyeket oly szeretettel művelt és ápolt! Boldog legyen emlékezete s könnyű és áldott a hant porai fölött!!

Mindjárt az év elején avval a rég várt hirrel örvendeztettem meg a városi nemes tanács szakosztályunkat, hogy teljesen elhatározta egy „közégségi iskola kertnek“ létesítését, kérvén szakosztályunk közbenjárását s illetőleg a tervnek elkészítését.

A tervet rövid időn be is terjesztettük; s fájdalom az egy év előtti „szalmatüz“ — vagy mondjuk „bolygó láng“ — nak, minthogy e dolog már több ízben kísérletgetett — egyetlen száz forint kérdésén újra kialudt, vagy legalább szundikál s erősen várjuk, hogy mikor üti föl fejét s hivatik egyszer valahára életre Kolozsvár égető közszükségleteinek kiegészítése tekintetéből! Vajha mielőbb ismét napirendre tűztnék e hasznát nem tűző „gyümölcsészeti közégségi iskola kert“ ügye!

S tér nyitnának ez által mind azoknak, kik oly rég óta „éheznek és szomjuhozzák“ a gyakorlati gyümölcsészet és kertészet tudományát.

- Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

(Vége köv.)

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1884. február hó II-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklété alatt, jelen voltak: báró Bánffy Ádám alelnök, Tauffer Ferencz, dr. Berde Áron, Páll Sándor, dr. Szentkirályi Ákos, Toth Zsigmond, Sárosy Pál, Vörös Sándor, dr. Hintz György egyleti pénztárosok, Molnár Sándor egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos egyleti titkár.

1. A január 7-iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére dr. Berde Áron, Tauffer Ferencz és Toth Zsigmond tagtársak kéretnek fel.

2. A február 9-én tartott borászati szakülés jegyzőkönyve felolvastatván — lapban közlendő lesz.

4. Illetékkiszabási hivatal a nagy-utcai szőlőterület után az illetéket kiszabja — negyedévenként fizetendő lesz.

5. Egyleti titkár jelenti, hogy Bozó Pál alapító tag elhunyt — sajnos tudomásul szolgál.

6. Pozsonymegyei gazd. egylet tudatja, hogy érdemdús

másodelnöke Gyiko Szilárd elhunyt — sajnos tudomásul szolgál.

7. Ministerium az Erdélyi gazdát 1884-re 1000 frt állományban részesíti — hálás köszönettel fogadtatott.

8. Ministerium 3412. sz. alatt a m. kir. lötenyészintézetek fedező állomásaira kiadott utasítást küldi meg — érdeklődők között kiosztatott.

9. Kolozs-monostori tiszgatoság téli félévi vizsgákra hív meg — dr. Berde Áron, Nagy Lajos, Sárosy Pál és dr. Réthy Mór kéretnek föl képviselőkül, kikhez a még netán érdeklődő tagtársak tetszés szerint csatlakozhatnak.

10. Kolozs monostori ifjusági olvasó kör az Erdélyi gazda díjtalan küldését köszöni meg — kedves tudásul szolgál.

11. Steier gazd. egyeslet február 19-iki közgyűlésére hív meg — képviselőül Almásy Ede ur kéretik fel.

12. Galicziai gazd. egyeslet február 23-iki közgyűlésére hív meg — képviselőül ottani titkár Grelinski kéretik fel.

13. Kis-küküllői gazd. egyeslet a romániai határzár ügyében szerkesztett emlékiratát pártolás végett megküldi — tüzetes véleményezés és válaszadás végett a közigazgatási szakosztálynak adatik ki.

14. Gróf Attems szent-péteri magtelepének árjegyzékei — kívánság szerint kiosztattak.

15. Tarnóczy Gusztáv köszönetet mond a küldött gabona- és fűmagvakért — tudomásul szolgál.

16. Fromm Antal borpasteurizáló eljárását ajánlja — tudomásul szolgál.

17. Elnökség az ideai közgyűlés határnapjának kitűzését kéri — szokás szerint Virágyvasárnap, april 6-ika tüzetik ki, a pénztárvizsgáló bizottságba pedig fekéretnek Szabó József, David Antal és Toth Zsigmond tagtársak.

18. Elnökség jelenti, hogy Deesen február 25-én az ideai vándorgyűlés ügyében értekezlet fog tartatni, melyen egyesletünk képviseltetése kívánatosnak és szükségesnek van jelezve — egyeslet képviselőül egyhangulag báró Bánffy Ádám alelnök kéretett fel, ki a megbízást elvállalni késznek nyilatkozott.

Hitelesítik:

Dr. Berde Áron.

Tauffer Ferencz,

Toth Zsigmond,

Szabó József,

egyeslet alelnök.

Gamauf Vilmos,

egyeslet titkár.

EGYVELEG.

— Uj könyv! „Vezérfonál a gazd. tanintézetek és akademiák állattani előadásaihoz. Irta dr. Szaniszló Albert, orvostudor, gazd. taintézeti rendes tanár, egyetemi magántanár. Kolozsvárt, Demjén egyetemi könyvtáránál, ára 2 frt 50 kr.“ — Addig is, mig n. t. munkatársunknak e hűzgapótló dolgozata behatódó ismertetésre kerülne, melegen ajánljuk érdeklődő t. olvasóink szives figyelmébe.

— Monostori vizsgák. A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet 188 $\frac{3}{4}$ -ik év I. ső félévi vizsgái, — melyek e hó 16-án már megkezdődtek — folytatólag következnek még: a III-ad. éven: február 27-én állatgyógytan, február 29-én építészettan, márczius 3-án erdőszettan. II-od éven: február 27-én elméleti mértan. I-ső éven: február 28-án termé-

szettan, márczius 1-én számtan, márczius 3-án vegytan, márczius 5-én ásvány- és földisme, márczius 6-án gyakorlati vizsga. A vizsgák nyilvánosak, — kezdődnek délelőtt 9, délután 3 órakor.

— Monostori vetőmagvizsgáló állomás. A földművelési-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél állami vetőmag vizsgáló állomást szervezvéen, ezen állomás f. év február hó 10-én működését megkezdette. Ezen állomáson a magkereskedők és termelők magvait, terményeiket igen csekély díjakért megvizsgáltathatják. Gazdák részére bizonyos előirt magvak fölött az állomás ingyenes vizsgálatokat is teljesít. Az érdeklődőknek az állomás szabályokat bérmentve megküldi. A m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága. Kolozs-Monostor u. p. Kolozsvár.

— A kőbányai sertéshizlaló részvénytársaság érdekes és tanulságos évi jelentéséből a következőket emeljük ki: Eltekintve az egyes havi áremelkedések és csökkenésektől, az 1883. évet a hizlalók nem számíthatják a kedvezőek közé, mert a drágán beállított hizóanyag és annak kihizalására szükségelt drága eleséggel szemben — az árak nem voltak arányosan megfelelők. E veszteséget főleg a német piacokali versenyképtelenségünk okozta, mert gazdáink nem tekintik főczélul azt, hogy keresett, piaczképes és olcsó sertést tenyesszenek, hanem több helyt ép ellenkezőleg drága s nem annyira keresett anyagot állítanak elő. — Felhajtott 1883-ban 401'002 drb magyar, 126,760 drb szerbiai és 61,418 drb romániai, összesen 589,180 drb sertés, — elhajtott 487,988 drb. — 1882. évben felhajtott 373,849 drb magyar, 87,087 drb szerbiai és 53,860 drb romániai, — összesen 524,796 drb sertés — elhajtott 461,647 drb s így 1883-ban többlet volt a felhajtásnál 64,384 drbbal — az elhajtásnál 26,341 drbbal. A Kőbányára felhozott sertéseknek értéke tett 1883-ban 28.925,090 frtot, a sertések által elfogyasztott 1.101,060 m. m. eleség à 7 frtjával = 7 707,420 frt, tehát az összes értéke a felhajtott sertéseknek az elfogyasztott eleséggel együtt 36.632,510 frt. Az elhajtott sertéseknek értéke 31.668,050 frt, 1883. december 31-én az állomány értéke 5.434,160 frt s így az elhajtottak értéke az állománynyal együtt 37.102,210 frtra rug.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest február 23. | Bécs február 23.

Buza	9·35—10·15 frt	9·70—10·85 frt
Rozs	7·70—8·00 frt	8·40—8·80 frt
Árpa, takarmány	7·00—7·35 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7·75—8·00 frt	8·50—9·20 frt
Árpa, seres	8·75—10·25 frt	9·00—11·50 frt
Zab	6·75—7·10 frt	7·30—7·60 frt
Törökbuza	6·65—6·75 frt	6·40—7·90 frt

Budapesti marhavásár február 21-én. Összes felhajtás 1633 db. nagy és 2242 db apró marha. Ebből eladatott 28 db. bika, 926 db. ökör, 355 db. vágó tehén, — db. fejős

tehen, 36 db. bival, 747 db. borju, 1495 db. bárány. Árak: bika darabonként 90—180 frt, ökör páronként 260—320 frt, vágó tehen páronként 190—320 frt, fejős tehen darabonként 90—170 frt, bival páronként 150—240 frt, borju drbonként 10—25 frt, bárány páronként 5—9 frt, birka páronként — — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 52·50—54·50 frt, tehénhús 51—53 frt, borjuhús 62—70 frt, bivalhús 45—48 frt.

Bécsi marhavásár február 18-án. Összes felhajtás 2851 drb és pedig 1653 drb. magyar, 725 drb. lengyel és 478 drb. német fajta, melyből 2763 drb. ökör, 40 drb. tehen, 47 drb. bika és 1 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 52—65 frt, lengyel 53—59 frt, német 52—65 frt, tehen 50—59 frt, bika 50—58 frt, bival 48— — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár február 22-én. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság je-

lentése.) Habár e héten 4000 darab sertéssel több vitetett el, mint felhajtattott, mindazonáltal az üzleti hangulatban és árukban semmiféle változás sem volt észlelhető.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 290—320 klg. nehéz 47— — krral, 180—260 kilogramm nehezék 46—46½ kr. Öreg 300 klg. túli nehéz 44 — — kr, vidéki sertés 45—46 kr. Transitóban: szerbiai 43—47 kr., romániai 44—47 kr, tüskés — krral tiszta kilogrammonként. Összes felhajtás: 6796 darab, összes elhajtás 10.803 drb.

Bécsi sertésvásár február 19-én. Összes felhajtás 6771 drb. és pedig 1534 drb. nehéz, 1875 drb. közepnehéz és 3362 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, drb. — szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 42—45 — frt, közepnehéz 37—41 — frt, süldő 32—40 frt; szalonna és zsír — — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

PHOSPHOR-
lapdacs

mezei egerek tömeges kiirtására ajánlja ismert minőségben és olcsó árban.

SIPŐCZ ISTVÁN, gyógyszerész
(7—12.) Pécsset. (2.)

ELADÓ SZÉNA.

Visában 100 szekér — akár réti — akár szénafüti széna eladó. Helytt is megétehető. Ha juhokkal kívántatik a megéteetés: tavaszi legelő is kapható.

Értekezhetni Bakó Ferencz tulajdonossal Visában.

(7.) (2—3)

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

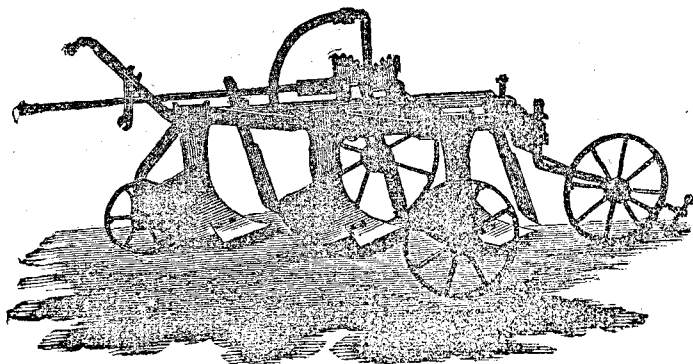
WALSER FERENCZ
első magyar gép- és tüftőszerek, gyár, harang- és érczöntő

ERDÉLYORSZÁGI FÜKTELEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monosztoricza 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezeték kftak s berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árk mellett. (9—52.)

Az általános kitünőknek elismert és több első díjjal kitüntetett

Schlick-Krumpach-féle kettős és hármas ekéket kifogástalan kivitelben ajánlja a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaságának

gazdasági gép-osztálya.

Budapest váci-út 1696—1699 sz.

(Központi iroda váci-körút 57. sz.)

Raktáron tart továbbá saját gyártmányu: Little Giant csöves tengeri darálókat, szabadalmazott csöves tengeri darálókat ló- és gőzhajtásra, egyes és kettős ör-lómalmokat szij- és kerék-hajtásra. Baker féle gabona rostákat, tengeri morzsolókat, szecskavágókat stb. stb. Árjegyzék díj- és bérmentesen küldetik.

(5.)

(4—6)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	február	14	550	400	450	—	275	410	250	—	250	40
Bánfi-Hunyad	február	19	650	500	500	—	220	500	—	—	160	44
Besztercze	február	19	795	580	495	—	285	600	600	230	300	36
Brassó	február	22	665	560	450	380	210	440	338	196	242	44
Csik-Szereda	február	19	750	600	450	400	300	500	221	70	200	32
Deés	február	12	760	660	580	—	280	450	680	180	380	40
Déva*	február	16	1010	830	790	—	—	760	210	100	290	44
Dicső-Szent-Márton	február	20	550	425	450	—	275	425	380	260	380	44
Erzsébetváros	február	23	700	500	450	—	350	425	320	160	250	44
Fogarás	február	22	670	—	425	—	290	440	200	100	200	42
Gyula-Fehérvár	február	23	700	550	450	—	300	450	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	február	23	800	750	500	500	300	525	300	100	180	32
Hátszeg	február	18	630	540	420	260	240	440	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	február	21	685	600	440	380	280	440	400	100	300	40
Kolozsvár	február	21	686	—	442	—	266	472	400	180	300	48
Maros-Vásárhely*	február	21	845	850	715	740	665	600	440	190	450	40
Medgyes	február	21	660	580	455	—	290	411	165	90	240	38
Nagy-Enyed	február	21	650	550	450	—	300	428	480	180	280	44
Nagy-Szeben	február	22	710	560	450	—	290	450	220	150	350	45
Nagy-Várad	február	19	663	565	486	405	256	444	450	250	380	48
Segesvár	február	21	730	560	450	—	280	450	150	130	220	44
Sepsi-Szent-György	február	25	700	650	430	350	280	440	250	140	175	40
Szamosujvár	február	25	660	530	470	—	260	475	240	75	240	40
Szász-Régen	február	21	650	475	475	—	300	450	750	380	250	40
Szász Sebes	február	21	725	600	500	—	325	440	210	140	240	44
Szászváros	február	16	690	590	470	—	330	430	300	100	205	40
Székely-Udvarhely	február	19	800	600	500	—	275	450	250	90	280	40
Szilágy-Somlyó	február	15	618	488	488	—	244	470	400	200	350	40
Teke	február	18	600	500	450	350	250	400	260	40	1200	40
Torda	február	23	600	425	425	450	260	400	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-26 1-30 1-36 1-40 1-52																			
		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.